

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3750/2023
18.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван Иванковић, адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа ЕПС „Београд“, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1488/23 од 05.04.2023. године, у седници одржаној 18.03.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1488/23 од 05.04.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1488/23 од 05.04.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2695/19 од 04.10.2022. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати износе и то:

- 5.379,43 динара са законском затезном каматом почев од 15.03.2017. године до исплате,
- 5.783,04 динара са законском затезном каматом почев од 13.04.2017. године до исплате,
- 5.427,37 динара са законском затезном каматом почев од 12.05.2017. године до исплате,
- 6.138,65 динара са законском затезном каматом почев од 16.06.2017. године до исплате,
- 1.508,55 динара са законском затезном каматом почев од 14.07.2017. године до исплате,
- 5.737,36 динара са законском затезном каматом почев од 16.08.2017. године до исплате,
- 5.485,75 динара са законском затезном каматом почев од 15.09.2017. године до исплате,
- 3.666,35 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2017. године до исплате,

- 5.602,42 динара са законском затезном каматом почев од 15.12.2017. године до исплате,
- 5.384,94 динара са законском затезном каматом почев од 12.01.2018. године до исплате,
- 5.587,40 динара са законском затезном каматом почев од 14.02.2018. године до исплате,
- 5.307,95 динара са законском затезном каматом почев од 16.03.2018. године до исплате,
- 5.745,64 динара са законском затезном каматом почев од 13.04.2018. године до исплате,
- 5.607,58 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2018. године до исплате,
- 5.762,45 динара са законском затезном каматом почев од 15.06.2018. године до исплате,
- 5.441,43 динара са законском затезном каматом почев од 12.10.2018. године до исплате,
- 6.128,89 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2018. године до исплате,
- 5.757,41 динара са законском затезном каматом почев од 14.12.2018. године до исплате,
- 5.785,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.01.2019. године до исплате,
- 6.224,78 динара са законском затезном каматом почев од 15.02.2019. године до исплате,
- 5.274,72 динара са законском затезном каматом почев од 15.03.2019. године до исплате,
- 4.142,88 динара са законском затезном каматом почев од 12.04.2019. године до исплате,
- 6.140,74 динара са законском затезном каматом почев од 15.05.2019. године до исплате,
- 6.498,85 динара са законском затезном каматом почев од 14.06.2019. године до исплате,
- 2.873,57 динара са законском затезном каматом почев од 12.07.2019. године до исплате,

као и да на наведене износе уплати за тужиоца доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати укупан износ од 105.300,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2695/19 од 04.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати ближе означене износе са законском затезном каматом од доспелости сваког потраживања до исплате, све ближе означене у ставу првом изреке пресуде, као и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно

пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО, све у року од 15 дана од пријема писменог преписа пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.950,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1488/23 од 05.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Према оцени Врховног суда, у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), јер је потребно уједначавање судске праксе у погледу права запослених код туженог на накнаду трошкова за сменски рад.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време. Према одлуци о распореду радног времена код туженог, тужилац је од 29.06.2015. године, у утуженом периоду обављао континуирано рад према утврђеном распореду рада, тако што је сваки други дан обављао рад у времену од 7 до 19 часова (односно 12 часова је непрекидно радио и 36 часова одмарао), при чему је организација рада била таква да тужиоца на истом радном месту мења други запослени који по уговору о раду обавља исте послове као и тужилац и то у дане када тужилац одмара. Тако утврђен рад се понављао из дана у дан, из месеца у месец и из године у годину. Према тако утврђеном распореду рада тужилац је радио од 7 до 19 сати једне радне недеље у понедељак, среду, петак и недељу, а наредне радне недеље уторак, четвртак и суботу, након чега се такав циклус настављао и понављао убудуће.

Организација рада туженог везано за обављање послова радног места тужиоца функционише на начин да се тужилац смењује са другим запосленима који заједно са њим раде на пословима и задацима истог радног места. Висина зараде по основу увећане зараде за рад у сменама, утврђена је на основу налаза и мишљења сталног судског вештака за економско-финансијску област. Тужени приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцу исту није увећао по основу сменског рада за 8,9% у смислу одредбе члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да рад тужиоца није сменски рад и да због тога тужилац нема право на исплату увећане зараде по том основу, нити му је причињена штета приликом обрачуна накнаде зараде у спорном периоду, због чега су одбили, као неоснован тужбени захтев тужиоца.

Врховни суд је оценио да се основано ревизијом тужиоца указује да су побијане одлуке донете уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05, ...75/14) прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 2. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Сл. гласник РС“, бр. 15/15), прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Директивом ЕУ 2003/88/ЕЦ сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања који може бити непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран).

Из наведеног произлази да када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу онда се ради о сменском раду, а не о прерасподели радног времена. Између сменског рада и прерасподеле радног времена постоје суштинске разлике и сменски рад постоји увек када се рад запосленог одвија према постојећем распореду, па и по принципу 12/36, јер овакав распоред рада није био привремен (због извршавања одређеног посла у утврђеним роковима, сезонских послова, повећаног обима посла и сл.), већ напротив запослени су радили на овај устаљени начин увек, а што је управо карактеристика рада који се обавља у смени. По оцени Врховног суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду.

Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање 2 смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за Електропривреду Србије), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак првостепеног суда да тужилац, у смислу одредбе члана 108. став 3. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије, има право на увећану зраду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, као и право на новчану накнаду за време коришћења годишњег одмора у смислу одредбе члана 114. став 1. Закона о раду, у утуженом периоду.

Како су нижестепени судови због погрешне примене материјалног права одбили тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му исплати наведене накнаде, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, и усвојио тужбени захтев за износе који тужиоцу нису исплаћени по основу сменског рада, чија је висина утврђена вештачењем уз обавезу туженог да тужиоцу на досуђене износе уплати и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, на основу чл. 153, 154. и 165. став 1. ЗПП, припадају трошкови целокупног поступка, сходно опредељеном захтеву и вредности предмета спора, који обухватају и то: за састав тужбе 9.000,00 динара, за три образложена поднеска по 9.000,00 динара, за приступ на три одржана рочишта по 10.500,00 динара, на четири неодржана рочишта по 6.000,00 динара, за таксу на тужбу 3.900,00 динара, за таксу на пресуду 3.900,00 динара, за трошкове вештачења 6.000,00 динара, што укупно износи 105.300,00 динара, све по важећој АТ и ТТ.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**